

דף צ.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן רלא פ"ד

עין בסעיף הקודם

עין משפט ד.

ח"מ סימן רלא פ"ה טו

יד. בני מדינה שרצו להוסיף על המשקולות או על המדות בלח לא יוסיפו יותר על שתות ^ק שאם היה הקב של חמש ועשהו שש הרשות בידם אבל יותר על ששה לא יעשו.

עין משפט ה.

ח"מ סימן רלא פ"ה כ

ט. היכא שיש בי"ד שהעמידו ממונים להשגיח שלא ירויח יותר משתות ומפרישים כל המוכרים מלמכור ביותר משתות ^ר, חייב כל אחד למכור ולא להרויח בדברים שיש בהם חיי נפש יותר משתות ^ש אבל אם כל אחד מוכר בכל מה שיכול לא מחוייב האדם לבדו למכור בזול בפחות משתות.

ק. דעד שתות מצינו שהוסיפו, שהסלע שהוא עשרים וארבעה גרה ומשקל 384 שעורות, מדאורייתא היה מתחילה עשרים גרה והוסיפו עליו לכ"ד גרה דהיינו שתות מלבר, ויותר לא יוסיפו משום פסידא דמוכרים הבאים ממקומות אחרים, אבל עד שתות לא חשו כיון שמצינו שהוסיפו עד שתות בסלע. ועוד שעד שתות לא יבואו המוכרים ממקומות אחרים להפסד הקרן אלא הפסד הריוח שעד שתות משתכרין בדברים של אוכל נפש. ולגבי לפחות אם ייצרו שאין בו הפסד למוכר והלוקחין הם לרוב בני העיר, והן הפוחתין במשקולות ויודעים מזה, פוחתים כמה שהם ירצו אפי' ביותר משתות. סמ"ע ס"ק כ"ח.

ר. טור בשם הרמ"ה ב"ב פ"ה סי' קמ"ד. וכן יש לדקדק מדברי הרמב"ם בריש פי"ד ממכירה. ושתות זה היינו מלבר דהיינו דבר שהקרן שלו חמשה יכול למוכרו בששה כך דיקדק הפעמוני זהב. מהסמ"ע בס"ק כ"ח.

ש. ודין זה נחלק לג' ענינים לדעת הרמב"ם והטור והם א'. בדברים שהוא עיקר אוכל נפש כגון שמנים וסלתות ויינות יכול להשתכר עד שתות ולא יותר. ב'. בדברים שאין בהם אוכל נפש כלל כגון בשמים יכול להשתכר כל מה שירצה אפי' כפליים מהקרן. ג'. בדברים שיש בהם ממכשירי אוכל נפש כגון כמון ותבלין מותר להרויח בהם עד כפל מהקרן ולא יותר וזהו דלא כמ"ש הב"י. סמ"ע ס"ק ל"ו.

וחנוני שאין לו להרויח יותר משתות בדברים שהם אוכל נפש ממש היינו אחרי שהוסיף שכר טרחתו והוצאותיו, לא כן בסיטונאי אין לו להוסיף שכר טירחתו רק יציאותיו. סמ"ע ס"ק ל"ז, כמבואר בסי' רכ"ז סעיף כ"ח.

עין משפט ו.

הו"מ סימן רלב סעיף א

א. המוכר לחבירו במידה או במשקל וטעה בכל שהוא חוזר לעולם ת שאין אונאה אלא בשווי הדמים של החפץ, אבל טעה בחשבון או במשקל חוזר א. כגון מכר לו מאה אגוזים בדינר ונמצאו ק"א או צ"ט נקנה המקח ומחזיר לו הטעות, אפי' אחר כמה שנים. וכן טעו במנין המעות ממה שפסקו חוזר אפי' לאחר שקנו מידו שלא נשאר לו אצל חבירו כלום חוזר שקנין בטעות הוא.

דף צ:

עין משפט א.ב.

הו"מ סימן רלא סעיף טו

עין לעיל דף צ. עין משפט ד

עין משפט ג.

הו"מ סימן רלא סעיף כה

כה כג. כל המפקיע שערים, או אצר פירות בא"י או בחו"ל במקום שרובו ישראל, הרי זה כמלוה בריבית ב.

עין משפט ד.

הו"מ סימן רלא סעיף כד

כד כב. אין אוגרין לאוצר פירות שיש בהם חיי נפש בארץ ישראל א, וכן בכל מקום שרובם ישראל. וזה דוקא בלוקח מהשוק לאגור באוצרו אבל להכניס לאוצר דברים הגדלים אצלו מותר אם לא שזו שנת בצורת שגם מדברים הגדלים אצלו מותר לאוגרם רק המספיק לפרנסת ביתו

ת. מקידושין מ"ב ע"ב וכתב ה"ה בפט"ו ממכירה הלכה א' בשם הר"י מיגש דחוזר היינו שהמקח קיים ומחזיר מה שחסר, אבל אין בטעות כזה משום צד ביטול המקח אפי' ביתר משתות כיון שלא היה הטעות בשווי הערך של הדבר. סמ"ע ס"ק א'.

א. ומשלים לו החיסרון, ודוקא בדבר שאפשר לו להשלים, אבל מכר לו קרקע ואמר לו שאורכה כ' אמה וחסרה חצי אמה וא"א להשלים לו מהקרקע שבדירה המקח בטל לגמרי כמו בסי' רי"ח סעיף ז' ולא דמי לאמר לו מדה בחבל דהוי כאומר לו בפירוש שמכר לו לפי מידה שמנכה לו. סמ"ע ס"ק ב'.

ב. פירוש ועובר על הלאו "וחי אחיך עמך". סמ"ע ס"ק מ"ג.

ג. שם ב"ב בדף צ' ע"ב מברייתא.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

לשנה אחת ^ז בלבד.

עין משפט ה.

ח"מ סימן רלא סעיף כד

עין בסעיף הקודם

ח"מ סימן רלא סעיף כ

ב. יט. היכא שיש בי"ד שהעמידו ממונים להשגיח שלא ירויח יותר משתות ומפרישים כל המוכרים מלמכור ביותר משתות ^ה, חייב כל אחד למכור ולא להרויח בדברים שיש בהם חיי נפש יותר משתות ^ז אבל אם כל אחד מוכר בכל מה שיכול לא מחוייב האדם לבדו למכור בזול בפחות משתות.

עין משפט ו.ז.

ח"מ סימן רלא סעיף כד

עין לעיל עין משפט ד

עין משפט ט.י.

ח"מ סימן רלא סעיף כו

כו. כד. אין מוציאין פירות שיש בהם חיי נפש מארץ ישראל לחו"ל או לסוריה ^ז, ולא מרשות מלך אחד לרשות מלך אחר בארץ ישראל.

ד. ב"י מרשב"ם שם בד"ה ולא יכניס.

ה. טור בשם הרמ"ה ב"ב פ"ה סי' קמ"ד. וכן יש לדקדק מדברי הרמב"ם בריש פי"ד ממכירה. ושנות זה היינו מלבר דהיינו דבר שהקדן שלו חמשה יכול למוכרו בששה כך דיקדק הפעמוני זהב. מהסמ"ע בס"ק כ"ח.

ו. ודין זה נחלק לג' ענינים לדעת הרמב"ם והטור והם א'. בדברים שהוא עיקר אוכל נפש כגון שמנים וסלתות ויינות יכול להשתכר עד שתות ולא יותר. ב'. בדברים שאין בהם אוכל נפש כלל כגון בשמים יכול להשתכר כל מה שירצה אפי' כפלי כפליים מהקדן. ג'. בדברים שיש בהם ממכשירי אוכל נפש כגון כמון ותבלין מותר להרויח בהם עד כפל מהקדן ולא יותר וזהו דלא כמ"ש הב"י. סמ"ע ס"ק ל"ו.

ז. וחנוני שאין לו להרויח יותר משתות בדברים שהם אוכל נפש ממש היינו אחרי שהוסף שכר טרחתו והוצאותיו, לא כן בסיטונאי אין לו להוסיף שכר טירחתו רק יציאותיו. סמ"ע ס"ק ל"ז, כמבואר בסי' רכ"ז סעיף כ"ח.

ז. שם ב"ב צ' ע"ב, וכת"ק ורמב"ם פי"ד ממכירה הלכה ו', ודין זה לא כתבוהו הרא"ש והטור, דסוברים שרק בארץ ישראל אסרוהו משום שיש ארץ ישראל, ולא בחו"ל אפי' במקום שרובם ישראל, אף משום שבמדינות שבהם היו אין רוב ישראל מצוי והו"ל כדבר שאינו נהוג. סמ"ע ס"ק מ"ד.